

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-422

2.5.2025

Frende Skadeforsikring AS

Motorvogn

Tyveri begått av nylig bekjent – fal. § 4-9 annet ledd.

Sikrede meldte om tyveri av sin bil og opplyste at bilnøkklene ble stjålet i løpet av natten. Nøkklene lå i en skål på skohylla i gangen. Politiet hadde informert henne om at bilen hadde vært involvert i en ulykke og havnet på taket. Føreren av bilen hadde sikrede møtt etter kontakt via datingapp. De hadde tilbrakt tid sammen hos føreren i to dager og hos sikrede på den tredje dagen. I løpet av disse dagene observerte sikrede at føreren hadde ruset seg på alkohol og narkotika. Sikrede drakk ikke selv alkohol, og hun la seg på kvelden mens føreren fremdeles var i hennes leilighet. Foretaket mente at det var grovt uaktsomt av sikrede å la en ruset person hun hadde kjent i få dager være alene i leiligheten uten tilsyn og avkortet erstatningen under kaskoforsikringen. Sikrede var uenig og anførte at hun ikke hadde opptrådt grovt uaktsomt. Nemnda kom til at erstatningen kunne avkortes som følge av grov uaktsomhet, og viste til at sikrede hadde tatt en betydelig og synbar risiko som enkelt kunne vært unngått ved å sørge for at føreren forlot leiligheten før hun la seg.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for tyveri av bil og spørsmål om foretaket kan avkorte med 50 % pga. grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9 annet ledd.

Sikrede meldte 27.9.24 om tyveri av bil. Sikrede forklarte at politiet samme morgen hadde informert henne om at bilen hadde vært i en ulykke og havnet på taket. Politiet hadde opprettet en tyverisak.

Sikrede sendte skademelding 9.10.24. På spørsmål om når kjøretøyet ble parkert og når tyveriet ble oppdaget, svarte sikrede 26.9.24 ca. kl. 19.00 og 27.9.24 kl. 06.00. Sikrede forklarte at nøklene ble stjålet i løpet av natten og at kjøretøyet hadde store skader.

Foretaket innhentet politidokumentene i saken. Disse viste at det var gjennomført avhør av sikrede samme dag som ulykken skjedde. Sikrede hadde forklart at hun traff R via datingapp på tirsdag. De hadde vært hos R på tirsdag og onsdag, og på torsdag var de hos sikrede. Sikrede forklarte at hun så at R drakk alkohol og tok stoff, underforstått narkotika. Sikrede drakk ikke alkohol. Sikrede gikk og la seg ca. kl. 23.30, og tok en sovetablett før dette. Da sikrede gikk og la seg, satt R på kjøkkenbenken. Sikrede merket ikke noe spesielt med R. Sikrede våknet ca. kl. 06 neste dag og registrerte at R ikke var på kjøkkenet eller i stuen. Hun så på telefonen at hun hadde fått diverse ubesvarte anrop i løpet av natten. Sikrede ringte opp det ubesvarte anropet og snakket med politiet, som opplyste at bilen hennes hadde vært innblandet i en trafikkulykke og havnet på taket. Sikrede hadde oppbevart bilnøkkelen i en skål på skohylla i gangen.

Saken ble sendt til utredning hos foretaket. Sikrede hadde en samtale med utreder den 14.11.24, og av samtalereferatet fremkom det bl.a. at:

(...)

Den aktuelle dagen var hun og R på Vinmonopolet og handlet på ettermiddagen. Hun kjørte. Hun drikker ikke alkohol. Det var R som blant annet kjøpte noe champagnelignende. De kom tilbake til boligen rundt klokka 1900. Deretter lagde R litt mat og de spiste sammen. Hun gikk og la seg ved 2230 tiden. Hun tok seg en innsovningstablett. R var da fortsatt oppe og oppholdt seg i stuen.

Vi gikk inn på tema rus og omstendighetene rundt R. Hun hadde truffet ham første gang på tirsdagen etter kontakt på Tinder. Han var klar på at han bruker rusmidler. Allerede på tirsdaget så hun han ruset seg med blant annet kokain. Det samme skjedde på onsdagen. Begge gangene var hun hjemme i hans leiligheten. Hun overnattet ikke der, men kjørte hjem til egen bolig både tirsdag og onsdag. Torsdag hentet hun ham med egen bil fra hans hjem. De oppholdt seg hjemme hos henne frem til de blant annet kjørte på Vinmonopolet. Også denne dagen/kvelden ruset R seg åpenlyst både med narkotika og alkohol. På skadedagen hadde hun dermed 'kjent' R i to dager ...

... Hun sovnet på soverommet sitt. Hun sov frem til hun våknet rundt klokka 0600 av at hun måtte tisse. Hun konstaterte at R; ikke var i hennes seng, og at hun heller ikke så ham i stua. Hun sjekket ikke mer, og gikk tilbake til sengen. Der 'skrollet' hun på telefonen og så syv tapte anrop fra telefonnummer hun ikke kjente. Det viste seg å være fra politiet. Politiet spurte om bilen hennes. Hun gikk ut og sjekket at bilen var borte. Politiet sa da ingen ting om hvem som hadde kjørt bilen. Politiet opplyste at bilen hadde store skader.

Foretaket varslet i brev av 3.12.24 at erstatningen ville bli avkortet med 75 %. Foretaket viste til at avkortningen skyldtes at sikrede ved grov uaktsomhet hadde fremkalt forsikringstilfellet, jf. fal. § 4-9 annet ledd. Ifølge foretaket ble det regnet som grovt uaktsomt å la en ruset mann sikrede hadde kjent i få dager være alene i leiligheten uten tilsyn.

Saken ble brakt inn for Finansklagenemnda 23.12.24 og foretaket reduserte avkortningen til 50 %.

Sikrede bestrider at det er grunnlag for avkortning. Hun opptrådte ikke grovt uaktsomt. Det er ikke forhold som tilsa at sikrede ikke kunne stole på R. Hun hadde ikke observert noen avvikende oppførsel fra R i løpet av samværet, selv om hun visste at han brukte narkotika. Dette påvirket ikke hennes vurdering av ham. Foretaket henviser til flere avgjørelsen uten å redegjøre for faktum og de rettslige prinsippene som ligger til grunn.

I FinKN 2016-554 var de personene som var med hjem var helt ukjente. Sikrede hadde møtt R noen dager tidligere, og hun hadde full tillit til ham på den aktuelle kvelden. At R brukte narkotika endret ikke hennes vurdering. Hun merket heller ikke at dette hadde noen innvirkning på hans atferd eller vurderingsevne.

Foretaket refererer også til FinKN 2016-415 og AKN 2245. R kan imidlertid ikke anses som en ukjent person for sikrede. I FinKN 2012-010 dreide saken seg om ukjente personer som møttes samme dag, noe som ikke er sammenlignbart med sikredes situasjon.

Fakta i AKN 2145 er illustrerende for vurderingen etter kriteriet grov uaktsomhet. I saken til sikrede foreligger det ikke på noen måte forhold som skulle tilsa at hun skulle ha tatt særlige forbehold i forbindelse med R sitt besøk. Sikrede hadde tillit til R, og hun hadde ingen grunn til å sikre sine verdier på en bedre måte til tross for at han oppholdt seg i leiligheten.

Forsikringsforetaket anfører at avkortning på 50 % er korrekt. Sikrede utviste grov uaktsomhet ved å la en ruset person som hun kun hadde kjent i tre dager være alene i leiligheten etter at hun la seg. Hun hadde også tatt sovetabletter, noe som vanskeliggjorde oppvåkningen. Manglende kontroll pga. soving er en forutsetning for at ulykken inntraff. Hvis hun hadde vært våken, kunne hun ha stoppet R fra å ta bilnøkklene eller evt. varslet politiet umiddelbart.

Oppførselen til sikrede 26.9.24 var sterkt klanderverdig og et markert avvik fra vanlig, forsvarlig handlemåte. To møter er ikke tilstrekkelig for å hevde en nær relasjon eller særlig kjennskap til noen. Dette blir særlig skjerpet av at sikrede ble kjent med at R brukte narkotiske midler. Rusbruken alene taler for at sikrede burde tatt særlige hensyn.

Risikoen for at en ukjent, ruset person kunne gjøre handlinger som førte til et forsikringstilfelle i en situasjon der sikrede ikke hadde kontroll over atferden hans, var markert. At R var alene og uten tilsyn økte risikoen. Sikrede kunne enkelt ha avverget denne risikoen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket kan avkorte erstatningen med 50 % pga. grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9.

Fal. § 4-9 annet ledd fastslår:

Har sikrede ved annen forsikring enn ansvarsforsikring grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet, kan forsikringsforetakets ansvar settes ned eller falle bort. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om sikrede var i selvforskyldt rus, og forholdene ellers.

Det følger av Rt. 1989 s. 1389, jf. også Rt. 1995 s. 486 på s. 494, Rt. 2004 s. 499 avsnitt 32 og HR-2017-1977-A avsnitt 44-45 at en handling er grov uaktsom når det foreligger «markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet».

Momentene i aktsomhetsvurderingen er de samme som ved vanlig uaktsomhet, men det kreves større grad av klanderverdighet, jf. Rt. 2004 s. 1942 avsnitt 33 til 38 og HR-2017-1977-A avsnitt 45. Relevante momenter er risikoen for skade, om risikoen var synbar for sikrede og hvilke handlingsalternativer sikrede hadde.

Sikrede har forklart at hun møtte R tirsdag samme uke som tyveriet og skaden skjedde. R var derfor ikke en helt fremmed person, men en bekjent gjennom noen få dager. I utgangspunktet kan det ikke regnes som grovt uaktsomt å ta med et nylig bekjentskap hjem, og heller ikke legge seg for å sove mens vedkommende er der. Etter det opplyste hadde hun heller ikke grunnlag for å anta at R ville t bilen.

Sikrede var imidlertid kjent med at R brukte rusmidler i form av både alkohol og narkotika. Bruk av rusmidler kan fort føre til avvik fra normal adferd. Sikrede tok også sovemidler, som medførte at hun ikke uten videre ville våkne av at R romsterte i leiligheten eller forlot den med bilnøklerne. Nemnda mener sikrede her satte seg i en posisjon uten kontroll med adferden til en nylig bekjent som i ruset tilstand ikke nødvendigvis fulgte forventet og normalt handlemønster. Sikrede tok med dette en betydelig og synbar risiko som enkelt kunne unngås ved at hun sørget for at R forlot leiligheten før hun la seg eller i det minste unnlot å ta sovemidler. Nemnda mener dette må regnes som grovt uaktsomt.

Erstatningen kan da avkortes med vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om sikrede var i selvforskyldt rus, og forholdene ellers. Foretaket har akseptert 50 %. Sikrede tok en betydelig og synbar risiko som lett kunne unngås. Nemnda mener 50 % må aksepteres.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).